Бр 136 У Новом Саду, у понедељак 23 јунија (6 јулија) 1914 Година XLIX

„Застава излази сваки дан двапута осим недеље и празника.

Цена је за Угарску, кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље, за један месец 2 круне и 70 потура, а за три месеца 8 круна.

Појединн вечерњи бројеви стају 4 пот.

ЗАСТАВА

За целаг излази се 12 потура од сваке врсте ових ситних слова.

Уредништво и администрација „Заставе" налазе се у кући Јована Чавића, у главној улици број 6. (први спрат).

Појединн вечерњи бројеви стају 4 пот.

Лист српске народне радикалне странке (Вечерњи лист.) Издаје „Рада" дион. друштво у Руми.

После сарајевског атентата

Свршено је. Погреб са трзавицама.

Престолонаследник Франц Фердинанд и супруга му Софија сахрањени су у суботу пре подне. Њихови земни остаци пренесени су у Артштетен, где су сахрањени у капели престолонаследникова дворца. Али око погреба било је великих трзавица. Официри и племићи побунили су се, јер дворски маршал, кнез Монтенуово, није хтео да развије никакав сјај. Био је одредио, да само једна почасна компанија дочека мртво тело престолонаследниково као што се чини при погребу обичног генерала. Официри су тражили да цео бечки гарнизон учествује. Кад је краљ за то доznao, наредио је, да војска прави шпалир. Али официри нису се ни тиме задовољили, јер је по њиховом мишљењу требао да учествује цео бечки гарнизон и да се позову сви генерали у Беч. Племићи су били незадовољни, јер нису били позвати, па су демонстративно, око 150 њих, дошли на погреб и пробили се кроз полицију, па пешице ишли за сандуком кнегиње Софије Хохенбергове. Њен брат, гроф Котек, такође није био позват на погреб, па је и он демонстрирао Племићи су одржали протестну скупштину, а били су толико огорчени, да су хтели да полупају прозоре кнезу Монтенуову! Кнез Монтенуово је представник оне струје на двору, која је мрзила Франца Фердинанда зато, што се оженио грофицом Котековом. Ту дворску странку хватала је језа, када је помислила, да би Франц Фердинанд могао доћи на престо и да им некадашња грофица Котекова буде царица. Њихова смрт опростила их је велике браге. Монтенуово није позвао на погреб ни кнегињу Јелисавету Виндишгрецову, која је кћи некадашњег престолонаследника Рудолфа. Она је дошла у Беч, али се одмах и вратила у Праг. Белгијски краљ нудио се да дође на погреб и без дочека, који му припада као краљу, али је одбијен.

Са погребом се журило. Земни остаци пренесени су у Артштетен. Кад су земни остаци стигли у Велики Пехларн, беснела је силна бура. Страховито је севало и грмело. Због тога се није могло да изврши опело одмах, према пропису. Пошто је бура трајала дуго, изнесени су сандуци из вагона у чекаоницу првог разреда и тамо опојани, а дотле су многи у станичкој гостионици јели, пили и пушили... Тек у 5 сати у јутро пренесени су сандуци компом с оне стране Дунава и однесени у Артштетен, где су сахрањени без великих церемонија. Монтенуово није послао ни дворски певачки збор из Бечa.

Због свега тога је велико незадовољство, а многи су огорчени, што су деца Франца Фердинанда свуда била запостављена. Час њихова доласка у Беч крили су, а кад су улазила у двор, речено је војничкој стражи, да им не одаје почаст. Деца су у дворској капели ужасно плакала, а кћи престолонаследникова дуго је љубила мртвачке сандуке.

Краљев проглас.

Краљ је издао проглас својим народима и војсци. У оба проглаcа указао је на тешки губитак, који је смрћу Франца Фердинанда задесио њега, државу и војску. Изразивши тешки бол због смрти Франца Фердинанда и верне му супруге, која је у часу атентата истрајала уз свога мужа, захваљује краљ на изјавама саучешћа и оданости, које је добио из свих слојева грађанства. Злочиначка рука отела је њему милог рођака и верног сарадника, а незбринутој деци оно, што им је на земљи најмилије било, те на њихове невине главе натоварила ужасан бол. Али лудило малога броја заведених не може увдрмати освећене копче, којима је краљ спојен са својим народима, нити додирнути ону љубав, која је и овом приликом исказана краљу и владарском дому. Већ и шест и по десетина година делио сам — вели краљ — радост и жалост са својим народима, а и у најтежим часовима увек сам свестан својих узвишених дужности и одговорности за судбину оних милиона људи, о којима сам дужан да Свемогућем положим рачун. Ново болно искушење које ме је снашло по неиспитаној вољи Божјој, утврдиће ме у уверењу, да до последњег даха истрајем на путу, који сматрам да је добар, па ако своме наследнику оставим љубав својих народа као најскупоценије наследство, то ће бити најлепша награда за моје очинско старање. Свима, који су се у овим тужним данима окупили у опробаној верности и оданости око мога престола, изјављујем своју најдубљу захвалност.

У прогласу, који је упућен војсци и ратној морнарици, краљ истиче велике заслуге Франца Фердинанда за војску. Краљ се клања са болом неиспитаној вољи Божјој, која је тражила велику жртву од њега, војске и домовине, али се не одриче наде на бољу будућност, јер је уверен, да ће монархија имати сигурну заштиту у војсци.

Новинарски и политичарски рат.

Полузванични листови више не прете. „Пестер Лојд" је већ објавио, да он и његова дружина не желе рат са Србијом. Али има пуно ратоборних листова, за које се зна да су у владиној служби. Они хоће да створе ратоборно расположење, као што су чинили у доба злосрећне Прохаскине афере. Те листове надахњују из оних прикривених ратоборних извора. „Будапешти Хирлап" тражи, да се бечка дипломација дотле не задовољи, док не одступи Пашић, јер је он крив свему злу у Босни и Аустроугарској! Ако Пашић не хтедне да одступи, нека се загази и у рат. Данцеров „Армецајтунг" прети Србима покољем и истребљењем онако, као што пишу и франковачки листови. Тај лист тврди, да је крајња сврха бечке политике била, да се Срби раселе из Босне и других крајева и да се ту населе Немци и други одани елементи. Нежаца се тај лист да тврди, да је то била и политика Франца Фердинанда и да су га баш због тога Срби убили. Али зато мора доћи дан освете према Србима, које назива „псима". Мађарски војнички лист „Килиђ Хадвђ" такође тражи освету против Срба, чији је први народни јунак, Милош Обилић, био мучки убица, јер је као гост поред чаше пробуравио султана Мурата. Треба се осветити Србима, вели тај лист, јер су у чизмама газили по крви свога краља и јер су ниткови, мучке убице и разбојници!

И после оваког писања нападају бечки и пештански полузванични листови српску штампу, да она изазива! Али има и ратоборних политичара, који траже рат. У мунговском посланичком клубу тражили су рат Чивути: П. Фаркаш и Ј. Веси (овај је уредник „Пестер Лојда") али им је Тиса рекао, да седе с миром. Рат траже они, који не морају ићи у рат. И шеф пресбироа босанске владе, неки др. Штарк (који се у Босни издаје за Хрвата а по осећају је Немац) тражи, *да се или сви Срби православне вере у Босни покатоличе или да се обрачуна са Србима.* Пошто би католичење наишло на огромне тешкоће, јер у Босни је јачи верски него народни осећај, он предлаже да се што пре обрачуна са Србијом, јер иначе у Босни неће бити мира. Дакле и он је за рат. Али треба да зна, да ће у Босни бити мира, ако се задовоље Босанци и Херцеговци а оваки дошљаци врате у своју домовину, јер они тамо раздражују и буне народ.

Франковци се деру, да би само чисто хрватска владавина могла помоћи. Председник босанског сабора Башагић и потпредседник Сунарић били су у Бечу и тражили владавину против Срба и да се сабор одгоди, да би полиција могла позатварати Србе посланике.

Немачки листови после оваког писања бечких и пештанских листова и смушених извјева разних политичара долазе до уверења, да се Аустроугарска мора распасти и да ће Немачка при њеној ликвидацији постарати се за оних 12 милијона Немаца, који живе у Аустрији.

Разне вести.

Дописник „Аз Еште" био је у кући Глише Јефтановића, па тврди, да је извршено ужасно дивљаштво. Јефтановић је спасао свој живот, јер се затворио у магазу, која има гвоздена врата. Он не мисли да склони трагове тога дивљаштва; нека остане све како је, а владини чиновници кад буду долазили к њему, гледаће то дивљаштво. Подерали су му и диплому, којом је добио орден, а орден је један зликовац носио на грудима, док је пљачкао и рушио. Све те рушевине сместиће у капелу, коју ће подићи у дворишту, а на капелу ће метнути крст, који су скинули дивљаци са његове породичне гробнице. — „Пестер Лојд" признаје, да су демонстранти нанели Србима штету од 2 милијона круна, а највише су страдали гостионичари. — При погребу Франца Фердинанда ухапшен је дописник једног енглеског листа, јер није имао код себе легитимацију. — У Сарајеву су заплењени владини листови „Истина", „Вакат" и „Боснише Пост". — Стијепо Кобасица доведен је у загребачки затвор, где има да издржи шест месеци због увреде, нанесене дру Д. Пелешу. Он је требао да буде протеран у Дубровник, одакле је родом, али полиција се бојала, да би он одатле побегао, а сумња, да је и он умешан у заверу, па га хоће да има за сваки случај. — У Дубровнику су католички сељаци из околине оштетили српске просветне установе. На њихов захтев скинута је српска застава са општинске куће. Било је свега око 120 сељака, које су водили попови. — У Петрињи су франковци под заштитом полиције оштетили српске домове и скинули таблу са Српске Штедионице, запалили је па играли око ватре. Предводила их је полиција.

Тисина влада и српска народна црквена автономија.

Пештански „Вилаг" доноси извештај о српској народној црквеној автономији. И у мађарским политичким круговима мислило се под утиском сарајевског атентата на уважење протисрпског правца у политици (као да до данас није био протисрпски!), али обзиром на хрватско српску коалицију (таман) одустало се од тога, бар засада. Гроф Тиса води преговоре са политичарима гледе автономије. У питању изборног реда било је више мишљења. Самосталци траже изборни ред од 1871. године, Тиса и мунгови изборни ред од 1869. а неки би хтели да се пропише сасвим нов изборни ред. Тиса је рачунао, да ће се самосталцима и мунговским подрепашима прикључити и Срби демократе, али се преварио, јер је само мањи део демократа под вођством Милутина Јакшића пристао да уђе у владину странку на српском сабору (то не стоји, јер демократе, које води прота Јакшић неће у

владину странку). По жељи грофа Тисе гурнуће се у опозицију радикали и либерали. Мунгови-посланици желели су, да се решење нашег автономног питања одгоди до после избора посланика за државни сабор, јер би им то решење могло шкодити (од чега се боје, неће се убојати). Мунгови се не противе, да се успостави изборни ред од 1871. године; пристали би и на то, да се врате епархијске власти, али никако не пристају, да се врате незаконито распуштене црквене скупштине, јер су у њима били радикали у већини, па када би се њима поверило руковођење избора, могли би радикали ући у сабор као већина. Да би се самосталци уверили, да је мунговско становиште оправдано, решио је Тиса да сазове заједничку конференцију епископа, самосталаца и мунгова. У том тренутку догодио се сарајевски атентат. Али Тиса ће зато ипак наставити саветовања гледе автономије. Ускоро ће бити сазвана заједничка конференција епископа, мунгова и самосталаца, у коју ће можда бити позват и прота Милутин Јакшић.

Да видимо — и то!

Макс Харден о дивљаштвима у Босни.

У своме листу „Будућност“ („Die Zukunft), чувени публициста, један од најкултурних Немаца садашњег доба, Макс Харден осуђује немачку штампу, која је нападала све Србе због атентата у Сарајеву. Он вели: „На оделу немачке штампе стоји као срамна љага та околност да се у највећим новинама проповедала општа мржња на краљ Петра и Пашића, на краљ Николу и Извољског, на Јужне и Северне Словене, као на саучеснике, подстрекаче или бар помагаче атентата на надвојводу, и то са стране уредника, који су стотину пута промукли тражећи слободу духова, дубоку човечност, светски мир, стотину пута са правом, надигли ларму, када се какво гадно дело једнога Семите свима Чивутима у грех уписало. Штампа мора пазити на себе, као војник што чува свој капут од секрета (гноја) из жљезде на кожи својој“.

Догађаји на Балкану

Устанак у Албанији.

Албански кнез Вид се још увек нада и узда. Сада му је уздање у стране добровољце и Есад пашу. Али свакако да ће му се и та уздања изјаловити. За Есад пашу се не зна тачно где је и шта намерава. По једним вестима, Есад паша се налази у Црној Гори, а оданде намерава да дође у Албанију, те да још јаче подстиче — устанак. Вероју̂етније су вести, да је Есад паша отпутовао у Париз. Хоће, да се у Паризу састане са турским министром Џемалом, те да с њиме, наводно, преговара о томе, да поново буде примљен у турску војску. Из Напуља опет јављају, да је Есад паша отпутовао у Лозан, где ће се састати са албанским министром Туртулисем и с њим ће се погађати о цени, по којој би био вољан да дође у Албанију и помогне кнезу Виду. — Што се тиче страних добровољаца, уздање у њих такође је слабо. У Драчу се надају, да ће ових дана приспети око хиљаду добровољаца из Аустрије, Италије, Немачке и Румуније, те за поведник у Драчу, мајор Крон, мисли с њима да покуша нападај на усташе. Али нема откуда, да се плаћају ти страни најамници. Албанска државна благајница је празна. Потрошен је скоро већ сав новац, што га је међународна контролна комисија прошлог месеца дала кнезу Виду. И — неста благо, неста пријатеља! Чак и такозване националисте, о чијој се верности према кнезу Виду певали читави славопоји, изјавили су, да ће прећи у сташима, ако им се не даде новаца. — И у самој околини кнежевој избиле су несугласице. Створиле су се две странке. Једни се надају, да ће се с помоћу страних добровољаца моћи одржати и пожурују образовање добровољачке војске, па да је пошљу против усташа. Други опет сматрају читаву ствар пропалом, те пожурују оставку кнеза Вида, јер би се само тако могао повратити мир у Албанији. У Драчу сада уз Малисоре и Миридите краду и пљачкају и Арнаути, већином добеглице из наших српских крајева. Иначе су сви у Драчу осумњичени, да су „издајници“ и да подржавају везе са усташима. Осумњичен је и православни митрополит, јер су га усташи позвали на скупштину, коју су пре неколико дана одржале усташке вође. Албанска влада није дозволила митрополиту, да иде на ту скупштину, а сада је оптужен, да је велики пријатељ Есад паши и да подржава везе са усташима, те звоњењем у православној цркви да им даје знаке. — Усташи још нису напали на Драч Ових дана су издали проглас, у којему позивају Арбанасе, који се још нису придружили устанку, да то учине и да истичу турску заставу. У прогласу уверавају, да им је осигурана помоћ сила Тројног Споразума, као и Србије, Грчке и Турске. — У великој опасности је и Валона Усташке трупе продиру на њу. У Валони су натерали све становнике од 15. до 60. године живота да копају шанчеве, имају и 12 топова и 18 митраљеза, али нема бранилаца. На глас, из Валоне се разбегло скоро све становништво. — Албански министар-председник Туркан паша налази се у Бечу, а оданде ће у Петроград.

Велике силе и Албанија.

Поред осталих грдних мука, што их мучи кнез Вид и албанска влада, велика је мука и то, што је нестало новаца. Албанска државна благајна се врло брзо празни, ма колико да је пуне велике силе „заштитнице“. Сада је међународна контролна комисија позвала албанског министра финансија Ногија, да јој до среде поднесе тачан обрачун о свему новцу, што га је до сада добио кнез Вид и албанска влада Пре десетак дана добили су милион и по франака, а сада већ нема ни потуре у благајници. — Из Рима јављају, да су Аустроугарска и Италија предложиле великим силама, да се покуша образовање албанске војске, која би бројала три хиљаде људи, делом Арбанаса, а делом добровољаца из свега света. Заповедници да буду међународни официри Даље су предложиле, да се прошири делокруг међународној контролној комисији и да се сви арбанашки племенски главари позову на скуп, те да та народна скупштина одлучи о даљој судбини Албаније. Говори се, да већина великих сила пристаје на те предлоге. Али је опште мишљење, да је кнез Вид свршио своју мисију. Велике силе траже већ наследника му и говори се, да мисле да на албански престо поставе кнеза Роланда Бонапарту.

Изјава румунског краља.

Када је изасланство румунског сабора предало адресу румунском краљу Каролу, краљ је изјавио своју наду, да ће сабор спровести реформу румунског устава на опће добро. Даље рекао, да сва Румунија жели, да се очува онај политички положај, што га је Румунија задобила прошле године и да се прошире социјалне основе мирним радом и добром унутарњом управом, јер то зајемчава процват земљи. То жели и краљ, који хоће само да мирно може склопити очи, остављајући за собом снажну Румунију и срећан народ у њој.

Разне вести.

— Српски Пресбиро је овлаштен, да једном за свагда најодлучније оповргне као посве лажне све оне гласове о одашиљању српских трупа у Албанију.

— Грчка народна банка послала је влади Америчке Уније 12 милиона и 600 хиљада долара за два убојна брода, што их је Грчка купила од Америке. Купљени бродови ускоро ће приспети у грчку луку код Пиреја.

— Српски војни министар полази ових дана на пут, да прегледа све гарнизоне у старим и новим српским крајевима.

Противсрпске демонстрације у Осеку и Ђакову.

У Осеку за чудо није дошло до противсрпских демонстрација. Тек шака једна пропалих ђака дерали се једно до подне улицама и на том се свршило. Спремало се додуше после тога још нешто у „већем стилу“, али је то спремање потпуно онемогућио г. А Хржић, градски капетан. Његовом енергичном држању се има захвалити, што није учињена непотребна штета.

Али је зато у Ђакову то заиста и учињено у „великом стилу“. Почели су демонстрације клерици, који су у семинару јавно спалили српску заставу и позивали грађанство на освету против Срба. И одазвале су се дивље руље, које су усред бела дана напале ножевима, секирама и револверима ону десетину незаштићених српских кућа. Разбијали су врата, уништили су намештај, а тражили су бесомучни дивљаци и животе њихове, да се ови нису склонили, да спасу своју главу. Целу једну ноћ харале су и рушиле пијане руље, а кад су Срби — *који су ту ноћ којегде по кукурузима провели* — сутрадан затражили заштиту од котарског предстојника, овај их је одбио и денунцирао поджупану као бунтовнике. Котарски предстојник је брзојавио у Осек поджупану: *да су Срби изазвали изгреде и да се српско село Набрђе оружано спрема да запали Ђаково.* И поджупан је с места отишао у Ђаково, да изврши ствар! Међутим су сви ђаковачки Срби морали побећи из Ђакова у Осек, да одавде траже помоћи из Загреба, а то иде тако споро и помоћ никако не стиже.

Сад ђаковачки Срби седе у Осеку и чекају узалуд помоћ од владе, које тако дуго нема, а и кад стигне, та ће помоћ бити: *довуштење, да се до туче доста богати људи, врате сад као сиромаси на своја разрушена, опустошена и опљачкана огњишта.*

Изјава митрополита Летице.

Сарајевски митрополит Летица рекао је дописнику „Наје Фраје Пресе“, да Срби у Аустроугарској као и у Босни и Херцеговини, треба да буду захвални Хабсбуршком дому, јер да нису дошли под власт Хабсбурговаца, били би данас на истом степену просветном и привредном, на којем се налазе Срби у Старој Србији и Македонији. И Срби у Србији и Црној Гори треба да буду захвални Аустроугарској, јер када су у борби против Турске тражили помоћ Русије, она их је упућивала Аустроугарској. Проширење Србије 1878 године било је акт милости нашега владара. Нема смисла, да се сви Срби окриве због сарајевског атентата, јер су Срби увек били одани своме владару. О томе сведочи историја. Срби се нису бунили ни дизали своју руку на владара ни онда када су их унијатили, него су се многи онда иселили у Русију. Срби жале, што су се у њиховој средини нашла два младића, који су извршили атентат и у своме фанатизму заборавили на доброчинства, која је владар Франц Јосиф учинио Србима свуда а нарочито у Босни и Херцеговини И у другим народима било је атентатора, па није окривљен због тога дотични народ.

Црна чета на слави у Раваници.

На овогодишњу видовданску славу у манастиру Раваници скупила се црна чета на челу са епископом Илларијоном Зеремским. Дојурио је и баба-Мелин архимандрит из Велике Кикинде, Стефан Илкић, који је прошле године доказивао, да има 60 000 православних Мађара. Он је и придиковао али је својом клерикалном придиком изазвао огорчење код побожног народа. Један је чак и звижнуо. На то се расрдио архиђакон Иринеј Ћирић и са олтара изгрдио тога безбожника. Н литургији произведен је за ђакона Глигорије Микић.

Српске жртве у Америци.

Из *Цинцината* (америчка држава Охијо) добивамо ове редове: После многог и мучног рада наш земљак *Живојин Јовић* из *Мокрина* са својом супругом Јулијаном, синовима Игњатом и Миланом, кћерима Мелицом и Даринком и ветовима Мирком и Урошем зарадили су и скупцали су толико, да су могли отпремити у стари крај, на родно огњиште матер Јулијану и сина Милана. Али несрећном судбином кренуше се брзим пароброд-ом „Ангпрес оф Ирланд“, који се у заливу Св. Ловрентија ударио са једним теретним бродом и потонуо. Са потонула пароброда, као што је познато, спасло се само 434 душа. Међу овима су били и Јулијана Јовић и син јој Милан. Али и од спасених је после умрло њих око стотину, које од силна страха, а које што су прозебли. Умрли су и Јулијана и син јој Милан. Они су били понели са собом и сву заштеђевину, која је пропала. Тешко ожалошћеном нашем земљаку и породици му наше искрено саучешће у големој им туги, а несрећним покојницима нека је вјечнаја памјат.

Освета загребачке полиције.

Јавили смо већ, да је загребачка полиција ухапсила уредника „Слободне Ријечи“, Борнемису, због тога што се бранио од нападаја франковачких мангупа. Он је без преслушања осуђен на 14 дана затвора и протеран је из Загреаца на 10 година. Преобучени полицај истукао га је у затвору и три дана је држан без јела и пића. На слободу је пуштен да не умре у затвору. Према писању „Слободне Ријечи“ то је била освета због тога, што „Слободна Ријеч“ оштро напада шефа полиције, Мраовића.

Кратке вести.

— Будимпештански судбени сто осудио је Милана Ходу на месец дана затвора, 400 крура новчане казне и да му се на две године суспендују политичка права због увреде краља, почињене су у чланку „О бечкој политици“, који је штампан прошле године у „Словенском Тиждњику“.

— Краљевска земаљска влада одбила је уток љубљанског Сокола против забране соколског слета у Љубљани.

— Румунски генерал Мустаца тужио је румунског војног министра, да му даде отштету од 100 хиљада круна, јер га је пензионисао пре него што је достигао законом допуштено време службе.

— У Черевићу се ноћу од суботе на недељу видела дуга од 10 сати

45 минута до 11 сати 12 минута, са северне стране.

— У Шајкашком Ђурђеву постављен је за управитеља тамошњих опћинских школа учитељ Никола Кириловић, а за учитеља на опћинској школи Стеван Ћирић.

Претплатницима и читаоцима на знање.

Због сутрашњег празника Иван-дана даљи број „Заставе“ излази у среду пре подне.

Брзојави „Застави“.

Стигли 23 јуна

Против дивљаштва у Босни.

Праг. Хрватска и словеначка омладина осудила је дивљаштва, која су учињена против Срба у Босни и Херцеговини.

На одбрану Београда.

Праг. Чешки новинар Слепанек написао је у „Народним Листима“ чланак, у којем је изнео доказе, да атентатори не налазе повољан пријем у Београду и да се Србија не може окривити за сарајевски атентат.

После сарајевског атентата.

Београд. Јужнословенска омладина одржала је седницу, на којој је осудила прогањање Срба у Босни и Хрватској и изразила своју радост, што Јужни Словени не одобравају франковачке испаде.

Београд. „Мали Журнал“ јавља, да београдска полиција истражује, да ли је имао удела у сарајевском атентату осумњичени четник Цагањевић. До сада није могла да нађе ништа, што би га теретило.

Београд. „Одјек“ доноси до сада још неоповргнуту вест, да је српска влада пристала да аустријски полицијски комесар води истрагу у ствари атентата на српском земљишту. Каже, да је то срамота и прети аустријском полицају.

Вести из Албаније.

Драч. Овамо је приспео пренк Баб Дода.

Чији је био Чабриновић?

Београд. „Балкан“ јавља, да је пре месец дана београдска полиција протерала Недељка Чабриновића, али је повукла своју одлуку на заузимање аустроугарског посланства.

Епирци напредују.

Драч. Епирци освојили Корицу и заробили сав гарнизон арбанашки.

Разне брзојавне вести.

Шпандау. Електрична струја убила 7 радника Пољака.

Њујорк. Бомба срушила касарну. Четири особе остале на месту мртве.

Издавалац: Мита Клицин.
Одговорни уредник: Мита П. Алексијевић

Имам сав прибор за ветрењачу

као: крила, вретено и све точкове, на продају по врло повољној цени. **Стеван Л. Манојловић**, Bacsszentiamas. 578 9 10

ЈЕФТИНИХ ЏАКОВА!!!

Имам велико стоваришће џакова, које због распродаје продајем у партијама врло јефтино, и то, кудељне, по К 1·30, а ланене по К 1·10. 958 2—3
СТЕВАН ПЕТРОВИЋ - МОКРИН
torontál v. m.

Сад је време за препродавце,

разашиљем о мом трошку ДУНСТ-канап и папир, канапа најмање 4½ кг папира најмање 50 табака, пре него што где купите, иштите од мене мустре да се уверите о јефтиној цени и у доброј роби, РИБАРИМА, шаљем тиходјер мустре од канапа на њину потребу 971 1—
ЛУКА В. ВУЧКОВИЋ - Н. САД
код „Шаргарепе“.

СВОЈУ КУЋУ У Н. САДУ

ченејска улица број 6.

продајем из слободне руке по врло повољним условима. — Упитати у истој кући.
973 1—3

КАФАНСКИ ИНВЕНТАР

као: билијар, астали, столице и све остале потребне ствари за кафану, исто тако и поједине делове собног и кухињског намештаја, због сеобе у отаџбину ПРОДАЈЕ СЕ врло јефтино. Продаја ће се обавити 12. и 13 јула по н кал. у кафани Ћурчијска ул. бр. 27.
972 1—3

200 хвати ТВРДИХ ДРВА за гориво, по 210 цм. у висину сложених на савској обали у Босанском Шамцу, продајем по врло уверено цени. 984 2 3
Карл Рус, Шамац (Босна).

Трговац старији човек, разним струкама трговине, српском, мађарском, немачком језику вичан, жели место при неком подузећу, трговини, заводу. Извешћа даје администрација листа. 985 2—3

Важно за све оне, који се баве прављењем пића!

Издао сам најбољу и најпотпунију књигу о упуству, како се праве све врсте пића, вина, ракије, коњака, рума и т. д. Из ове књиге може се свака врло лако научити прављењу разно врсног и доброг пића. Према вредности ове књиге цена јој је врло ниска те стаје комад само К 1 50. Препродавци добивају 50% попуста. Књига ће се слати само онима, који новац пошаљу у напред.

Српска књижара
Ђуре Суботића
988 2—4 У ПАНЧЕВУ.

КОЛАРСКИ АЛАТ

врло кратко време употребљаван, скоро нов, ПРОДАЈЕ СЕ, а евентуално ако би се нашао ваљан Србин млад колар, који би се хтео у Ст. Врбасу настанити, где би имао посла задоста тако, да би му била будућност осигурана — нека се обрати на **Љубу Кочића** обућара у Ст. Врбас. 979 2 3

КУЋА У НОВОМ САДУ

ново саграђена, на врло добром месту ПРОДАЈЕ се из слободне руке. У кући има ТРИ СТАНА са свима припадајућим просторијама.
Упитати у администрацији
930 2-3 „Заставе“.

Ко има столарског алата

са 3—4 тезге на продају, нека се јави. У исто време требам и 4—5 столарских раденика, који у посао ступити могу одмах.
Мита Пљачковић, Ср. Карловци.
185 3—3

СВОЈ СВОМЕ! СВОЈ СВОМЕ!

Новаца, новаца!

Сваки онај газда, који ми пошље: 1. грунтовни извадак, 2. катастрални лист, 3. општинску процену, — добива тражени зајам за 8 до 10 дана у руке.

Зајам се даје на хипотеку, а кад повољније новчане прилике наступе, конвертираће се на амортизацију са каматом од 6—7%.

Потпуну своту исплаћује Банка. Трошкови су незнатни.

Објашњења даје
Бошко Тривуњагић
у Куману.

За одговор треба приложити марку од 20 фалира. 913 3 10

СВОЈ! СВОМЕ!

Част ми је овим п. н. публици објавити да сам своју радњу која постоји у Новом Саду у Рабштерновој кући бр. 7. снабдео са здравим - -

ПЛАНИНСКИМ ДРВИМА,

за гориво, која стављам на захтев исечена и исцепана по умереној цени на метер у кућу. Исто тако сам се снабдео са **пруским најбољим угљем** као и са ћумуран за пеглање, који продајем по најумеренијој цени. За што обилнију потпору молим.

С поштовањем
М. САЗДАНИЋ - НОВИ САД
темеринска ул. бр. 7.
751 8—10

Ракије и вина!!

Земљоделци, поседници вршаћих машина и гостионичари набављају најбоље и најјефтиније своју потребу ракије и вина код припознате велике фирме Јован Видл, Вршац, темишварски друм 14.

Шљивке ракије по: 50—56—62—70 78—84—1·20—1·30—1·40—1 60 пот. литра. Комовице ракије по: 40—46—52—56—65—72—78—1·00—1·10 1·30 1·50 пот. литра. — Вина бела нова 36—38—40; стара 44—46—50—60—64—68—74—80—90 пот. литра. — Вина црна или шиљера: нова 36—38 40; стара 44—48—56—58—60—64—66—70—86 пот. литра.

Ракије се може од 25 литре, а вина од 50 литара на више слати — бурад се дају у зајам која после потрошења пића се шаљу плаћеним подвозом натраг. 867 11—

Имам 100 акова

нових буради разне величине, са дуплим обручјем окована по утврђеној цени 8 фил. по литри на продају.

ТОДОР ВУКАДИНОВИЋ
141 9-10 Платичево (Срем).

КУЋА НА ПРОДАЈУ у Новом Саду, Темеринска улица Иста носи 5½% части! У истој кући је бирцуз од када кућа постоји, има 2 дућана, 6 соба, 2 подрума, 3 штале и велика шупа над којом је удешен таван за ситну храну, и још уз кућу велики плац. Услови врло повољни. Извешће код власника Ujvidék, Szücs utcza 16. 537 6-10

БИЛИЈАРА! Све врсте нових и употребљаваних, Тиволи игара музичких аутомата са убацивањем новаца, пивских апарата, као и свих осталих за гостионице и кафане прибора. Може се добити јефтино на отплату. Старе билијаре примам у промену на захтев шаљем ценовнике сваком бадава. **JOHANN SCHMIDT, Bacsfehetechegy.** Интерурбан. Телефон бр. 9. 121 23—100

ТРАЖИМО АКВИЗИТЕРЕ

у свима местима, који имају изгледа на велику зараду, за скупљање чланова за осигурање код „Добротворног друштва“. Чланове примало до 75 година живота. 1984 13 20
Добротворно Друштво „МЕРКУР“
у Торонтал-Арачу.

100 хектолитара чисте домаће ракије

од плавих шљива, сопствени производ, као и старе шљивовице, имам на продају. Ко не може све узети, може добити на мању количину. 438 9-10
Томо Крпан, гостионичар
у Броду н/С., Славонија.

НОВО ОТВОРЕНА АГЕНТУРСКА, КОМИСИОНАРСКА РАДЊА, - И ИНФОРМАЦИОНИ БИРО

Јована Манојловића,

У НОВОМЕ САДУ, Фрање Ракоција ул. 17. - Тел. 284.

Част ми је овим п. н. публици до повољног знања ставити, да сам под судски протоколираном фирмом отворио

трговачку, агентурску и посредничку радњу

за посредовање купа и продаје кућа, земаља, трг. радња, кафана, гостионица и других непокретнина и разних покретнина у нашој монархији. У исто време бавићу се намештањем трговачког особља у месту и на страни. — Ко год жели разне покретнине, непокретнине и све врсте домаћих производа купити или продати, а нарочито коме треба зајма на амортизацију било на кућу или земљу од 15—65 година, томе стојим на услуги да набавим по врло повољним условима и јефтиној камати. — Услед својих добрих пословних веза у стању сам све послове извршити брзо и солидно, тако, да ћу сваког купца или продавца који ми буде ма какав од овде наведених послова поверио, бити у стању потпуно задовољити. Сваки онај, ко тражи информације нека приложи марку од 20 пот. за одговор. 734 8—10

Вечита младост

се постизава ако употребљавате *најновије* средство против пега, бубуљица лишајева и т. д. 331 7—

ПОПИЋЕВ ВИОЛЕТА КРЕМ

Изволите учинити само једну наруџбу.
Др. ЛЕМАНА ПОМАДА по 1 Круну
а поправљена по 2 Круне комад.

Препоручујем надаље сигурно средство против знојења руку и ногу. —

Молим да све наруџбине изволите слати на тачну адресу

Милан Попић,
апотека код „Спаситеља“.
НОВИ САД, — (UJVIDÉK)

РИБАРСКА БАЊА

на подножју планине Јастрепца. — Железничка станица Ђунис.
540 метара надморске висине. ☐ Сезона од 1. маја до 1. октобра.

Чувена лековита природна сумпорна вода 38° С. Лечи све врсте ревматизма, невралгију, подагру, сифилис, скрофулосу, анемију, болести гениталних органа, парализе, разноврсне поремећаје кретања, кроничне катаре, органа за дисање, болести трбушних органа, срчане болести, кожне болести и женске болести.

Одлично климатско место за слабуњаве и малокрвне особе и за дуже борављење деце.

Топло купатило са три засебна басена и 36 када порцеланских и бетонских душевима, одељењем за масажу и презнојавање (судаторијум).

Хладно купатило са три басена и три породичне каде са душевима.

Кур салон са великом трапезаријом, биљарском собом, салон за женске са клавиром и читаоницом.

Гостионица прве и друге класе, кујна укусна и здрава, јело и пиће по ценовнику, који је од Министарства одобрен. Пића добра и природна.

Посластичарница и бифе. — Пошта, телеграф и телефон. — Апотека са свима меликаментима.

Музика, парк са водоскоком, ставе кроз шуму и остале удобности.

Преко 300 удобних и разноврсних соба са и без намештаја у ново подигнутим модерним вилама.

Ближа обавештења и проспекте даје Управа Рибарске Бање.

ВРАЧАРСКА ШТЕДИОНИЦА У БЕОГРАДУ

807 7—10 КОНЦЕСИОНАР РИБАРСКЕ БАЊЕ.

ДОЗВОЉЕНА ПРОДАЈА ОРУЖЈА!!!

У ТРГОВИНИ ОРУЖЈА И МУНИЦИЈЕ

ЈОВ. КОСТИЋА, КОД ПЛАВЕ ЗВЕЗДЕ, У МИТРОВИЦИ

стално је велико стовариште разног оружја, као: пиштоља, револвера и белгиских пушака прве врсте гарантовано добрих и јефтиних. Стовариште оружја (Fabrique National Liege) препоручује своје најбоље набоје за пушке и револвере, пуне набоје за ловачке пушке прописно напуњене са тврдим оловом, као и сав остали ловачки прибор. Оправке врши вешт и савестан стручњак, поруџбине са стране врше се истог дана, цене су утврђене и врло ниске. — Изволите распитати за цену и робу разгледати. Original Browning. 774 5-10

У једном од најроманшичнијих Крајева

СРБИЈЕ,

у чувеној и увек одлично посећеној

БАЊИ КОВИЉАЧИ

(СМРДАН-БАРИ)

продаје се имање, звано **„Бојићево“**, из слободне руке, под **врло повољним** условима.

Имање је одмах преко пута железничкој станици, са лепим **ХОТЕЛОМ** и становима за издавање.

У хотелу има велики **салон** и врло леп сеновит **парк**; споредне зграде: **штала, шупа** итд.

За цену и услове треба се обратити г. **Алекс. Ристићу**, књиговођа **„Подринске Банке“** у Ловници, *Србија*. 955 3 10

СРБИН млад, у једној већој вароши Баната, подузетнак, тражи овим путем, лепу, здраву, ваљану девојку из добре, поштене српске куће. **Мираз је споредна ствар.** Дотични поседује имање у вредности 400.000 кр. четиристотине хиљаде круна, које му имање носи годишње чистих 25.000 круна. Потпуно самосталан и здрав. Дискреција зајамчена. Писма са сликом треба слати под овнаком: „Ozbiljna ponuda“ Posterestante Ujvidék főposta. После избора писма и слике вратиће се сваком уз највећу дискрецију. 957 2 3

Родитељима у пажњу!

За време ферија отвара један професор течај за оне ученике, који су из једног или два предмета добили недовољне оцене, да се спремају за поправни испит (нарочито из латинског и мађарског језика), течај ће се одржати у истој гимназији и почиње 10 јула. Ученици се могу пријавити сваки дан од 11—12 сати у професорској зборници. 970 2—2

Шпецерајска трговина

Радивоја Николајевића

У МИТРОВИЦИ

потребује помоћника и 2 дечка за шегрте, који у радњу ступити могу одмах. 896 5—5

КУЋА ЗА ИЗДАВАЊЕ

од 1 ог августа, која се састоји из три собе, предсобља, кујње, коморе за дрва и један велик магацин од тврдог материјала виден. — Упитати власника

ТОШЕ АЛАБУРИЋА — НОВИ САД,

Ћурчијска ул. бр. 12., у стакларници.

968 2—3

УЛОГЕ НА ШТЕДЊУ

ПРИМА

САВСКА БАНКА

БЕОГРАД—САВА.

Све улоге без отказа исплаћује. Плаћа на улоге 6 од сто интереса годишње по погодби и више. 950 6—100

ВРЊЦИ-БАЊА.

Посетиоцима врњачке бање препоручујемо станове са пансионом у најлепшој вили „Јели“, која се налази у сред стогодишњег гаја врњачке порте.

Закупница виле, госпођа из Беча, установила је пансион са храном не само укусном но и која у свему одговара захтевима бањске хигијене. Собе са намештајем потпуно су реновиране, а цене погодне, на шта обраћамо нарочито пажњу оној господи и госпођама, које, поред примерне чистоће траже још и потпуну удобност домаћег живлења.

Посетиоци се умољавају да на адресу: „Надзорнику вила „Јеле“ — Врњци“ три дана раније јаве о своме доласку како би их на станици дочекао. 784 10—15

УМЕТНИЧКИ ЗУБАРСКИ

АТЕЉЕ

ПАСТИ И Д. ЖИГИЋ

у НОВОМ САДУ, Дунавска ул. 26.

врши све послове, који у ову струку засецају,

као вађење зуба, умећање вештачких зуба без непца, зуба са шрафовима, на златним мостићима, са златним крунама, исто тако врши све послове око зуба у каучуку, регулише и поставља целокупне зубне редове.

Сиротињи врши вађење зуба сваки дан од 12 до 1 сата по подне бадава. 502 19—

Поштованој публици

Новога Сада и околине,

препоручујем своју

ТАПЕТАРСКУ РАДЊУ,

у којој се израђивају сви тапетарски послови, као: тапетирање соба, модерних дивана. Исто тако примам и израђујем по модерној фасони старе преоправке по врло солидној цени. **У исти мах препоручујем своје богато стовариште намештаја,** спаваћих соба, трапезарија и т. д. Молим да ме изволите посјетити и о солидној цени се уверити, која је солиднија него ма где. 454 10—15

С поштовањем

М. ХОРОШКО - НОВИ САД

у Трандафилкином Сиротишту.

СВОЈИМ ЗНАНЦИМА И ПРИЈАТЕЉИМА!

СВОЈИМ ПРИЈАТЕЉИМА СВОЈИМ ПРИЈАТЕЉИМА

Свима хлебарима, који желе имати добар хмељ, шаљем на захтев од 5 кила па на више са поузећем. Хмељ је прве врсте. 5—6

Димитрије Лаваревић

продавац чешког хмеља

Земун, велики трг бр. 2.

ВЕЛИКА ПЕЦАРА

сопствене печене шљивовице и комовице ракије

ЂОКЕ ГЕРГЕЧА У ВРШЦУ

ставља до повољног знања свима **гостионичарима и потрошачима,** да имаде на своме великом стоваришту најбоље квалоће чисте комовице као и шљивовице ракије по следећим ценама: **Комовица** по 40, 46, 48, 52, 56, 60, 68 и 84 пот. литра, као и препечена по К 1·—, 1·20, 1·40 и 1·60. **Шљивовица** по 52, 56, 60, 65 и 70 пот. литра, као и препечене по К 1·20 и 1·40 литра. Исто тако и **изврсног шилера и белог вина** из сопствених винограда по 34, 36 и 38 пот. по литри. — Ракију шаљем од 25 литара, а вино од 50 литара на више, у мојим бурадима, која се имају у току 4 недеље у добром стању плаћена натраг вратити. 510 12-25

Машиниста

за вршаћу машину од 8 коњских снага, може добити место одмах код

Војновић, Стојић и друг

969 1—3 у Bácsföldvár-у.

ЧУДО ОД

БУКВАРА!

Баш сада је изишло из штампе пето издање овога Буквара у 20.000 примерака. Из њега научи и најстарији човек да чита и пише за 12 дана. Ко ми пошаље унапред поштанском упутницом 70 потура (филера) тај одмах добија Буквар са плаћеном поштарином. 1344 30 30

Homokszil-Temes Угарска.

Љубомир Јовановић

школски управитељ и учитељ.